

Tamer BOZKURT

THEMIS

TİCARET HUKUKU - CİLT I

TİCARÎ İŞLETME HUKUKU

**6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu ve
6098 sayılı yeni Türk Borçlar Kanunu'na göre hazırlanmış,
26.6.2012 tarih ve 6335 sayılı Kanun ile getirilen değişiklikler
ilgili yerlere işlenmiştir.**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
YAZAR HAKKINDA	IX

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL OLARAK TİCARET HUKUKU, TİCARİ İŞLETME KAVRAMI VE TİCARİ İŞLETME ÜZERİNDEKİ İŞLEMLER

§ 1- 6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU'NUN YASALAŞMA SÜRECİ	1
§ 2- GENEL OLARAK TİCARET HUKUKU	2
§ 3- TİCARET HUKUKUNDA SİSTEMLER	3
I. GENEL OLARAK	3
II. AYIRIM	3
A- Sübjektif Sistem	3
B- Objektif Sistem	3
C- Karma (Modern) Sistem	3
D- Türk Sistemi ve Değerlendirme	4
§ 4- TÜRK TİCARET KANUNU'NUN BAŞAT KAVRAMI: "TİCARİ İŞLETME" ..	5
I. KAVRAM ve TANIM	5
II. TİCARİ İŞLETMENİN KİŞİLİĞİ (Tüzel Kişilik) SORUNU	6
III. BİR ORGANİZASYONUN "TİCARİ İŞLETME" SAYILABİLMESİ İÇİN GEREKEN UNSURLAR	7
A- Genel Olarak	7
B- Unsurlar	8
1. Gelir Sağlama	8
2. Bağımsızlık	9
3. Devamlılık	9
4. Ayırıcı Unsur: Esnaf Faaliyeti Sınırlarını Aşma	9
C- Sınav Taktiği	12
IV. TİCARİ İŞLETMEYİ OLUŞTURAN UNSURLAR ve BUNLARIN HUKUKİ NİTELİĞİ SORUNU	13
V. TİCARİ İŞLETMENİN ÖRGÜTLENMESİ (MERKEZ/ŞUBE)	14
A- Merkez Kavramı ve Düzenlenişi	14
B- Şube	14
1. Kavram	14
2. Unsurlar	15
3. Şubenin Önem Arz Ettiği Noktalar	16
VI. TİCARİ İŞLETMENİN DEVRİ ve REHNİ	18
A- Ticarî İşletmenin Devri	18

1. Genel Olarak.....	18
2. İşletmenin Devri, Şirket Birleşmesi Ayırımı.....	21
3. Devrin Şartları	22
4. Devrin Hüküm ve Sonuçları	25
B- Ticarî İşletme Rehni	31
1. Genel Olarak.....	31
2. Rehnin Kurulması.....	32
3. Rehnin İşleyişi ve Hükümleri.....	38
4. Rehnin Sona Ermesi ile Hüküm ve Sonuçları	41

İKİNCİ BÖLÜM

TİCARİ İŞ, BİR İŞİN TİCARİ İŞ OLMASININ SONUÇLARI VE TİCARİ HÜKÜMLER

§5- TİCARİ İŞ	43
I. KAVRAM	43
II. BİR İŞİN TİCARİ İŞ OLARAK BELİRLENMESİNDE KULLANILACAK ÖLÇÜTLER	43
A- Ticarî İş Saptamasında “Altın” Kural	43
B- yTTK m. 3’e Göre Ticarî İş	43
1. «1. Alternatif»: TTK’da Düzenlenen Konular	43
2. «2. Alternatif»: Bir Ticarî İşletmeyi İlgilendiren İşlem ve Fiiller	44
C- Tamamlayıcı Hüküm: yTTK m. 19’e Ticarî İş.....	45
1. Tacirlerin Borçlarının Ticarî Olması Kuralı	45
2. Bir Taraf İçin Ticarî İş Sayılan “Sözleşmeler”.....	46
D- Ticarî İş Konusundaki Değişik Örnekler	47
E- Haksız Fiillerde Durum	49
III. BİR İŞİN TİCARİ İŞ OLARAK SAPTANMASININ YARATACAĞI SONUÇLAR.....	53
A- Genel Olarak.....	53
B- Müteselsil Borçluluk ve Kefalet (Teselsül Karinesi).....	53
1. Müteselsil Borçluluk	53
2. Müteselsil Kefalet	55
C- Ticarî İşlerde Faiz.....	58
1. Faiz Kavramı, Türleri ve Özellikleri	58
2. Faiz ile İlgili Mevzuata Genel Bir Bakış	61
3. Ticarî İşlerde Faize İlişkin Farklılıklar	64
4. 3095 Sayılı “Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun”un Öngördüğü Rejim	68
§6- TİCARİ HÜKÜMLER	72
I. GENEL OLARAK	72
II. TİCARİ HÜKÜMLERİN UYGULANMA SIRASI	73

A- Emredici Kanun Hükümleri	73
B- Bu Hükümlere Aykırı Olmayan Sözleşme Hükümleri	73
C- Tamamlayıcı/Yorumlayıcı Hükümler	73
D- Ticarî Örf-Âdet	73
E- Genel Hükümler.....	75
III. TİCARİ HÜKÜM OLMAYA BAĞLANAN BAZI SONUÇLAR.....	75
A- En Yüksek Sınırı Aşan İşlemler	75
B- Zamaşımı	75

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM TACİR VE ESNAF

§ 7- TACİR.....	77
I. GENEL OLARAK	77
II. TACİR SIFATININ KAZANILMASI	77
A- Gerçek Kişiler	77
1. Ticarî İşletme İşletmek	77
2. İşletmenin “Kısmen Dahi Olsa” Kendi Adına Yapılması	78
3. İstisnai Bazı Hallerde Tacir Sifatının Kazanılıp Kazanılamayacağı Sorunu	79
B- Tüzel Kişiler	80
1. Genel Olarak.....	80
2. yTTK m. 16’de Sayılan Tüzel Kişi Tacirler	81
3. yTTK m. 17 Dolayısıyla Donatma İştirakinin Durumu	83
4. Şirketler Topluluğunda Hâkim Teşebbüs	83
III. TACİR SIFATININ SONUÇLARI: NİMET ve KÜLFETLER	85
A- Tacir Olmaya Bağlanan “Külfetler”	85
1. Sadece Bir Tarafın Tacir Olmasının Yettiği Olasılıklar.....	85
2. Her İki Tarafın da Tacir Olması Gereken Olasılıklar.....	92
B- Tacir Olmaya Bağlanan “Nimetler”.....	96
1. Sadece Bir Tarafın Tacir Olmasının Yettiği Durum: Ücret ve Faiz İsteme	96
2. Her İki Tarafın da Tacir Olması Gereken Olasılıklar.....	97
IV. TACİR SIFATININ KAYBI ve BUNUN SONUÇLARI	105
§ 8- ESNAF VE ESNAF İŞLETMESİ	105
I. GENEL OLARAK	105
II. ESNAF HAKKINDA UYGULANACAK TTK HÜKÜMLERİ	106

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM TİCARÎ YARGI

§9-	GENEL OLARAK TİCARÎ YARGI	107
I.	BİR DAVANIN TİCARÎ DAVA OLARAK BELİRLEN-MESİNDEKİ ÖLÇÜTLER (TİCARÎ DAVA TÜRLERİ).....	107
	A- Mutlak Ticarî Davalar	108
	1. «1. Alternatif»: yTTK m. 4'te Düzenlenen Davalar	108
	2. «2. Alternatif»: Özel Kanun Hükümlerinden Doğan Bazı Hukuk Davaları	110
	B- Yarı-Nispi Ticarî Davalar	111
	C- Nispi Ticarî Davalar.....	111
II.	BİR DAVANIN TİCARÎ DAVA OLUP OLMADIĞI SAPTANIRKEN İZLENMESİ GEREKEN YÖNTEM	112
III.	TİCARÎ DAVALARIN GÖRÜLMESİ.....	113

BEŞİNCİ BÖLÜM TİCARET SİCİLİ

§10-	GENEL OLARAK TİCARET SİCİLİ	117
I.	TİCARET SİCİLİ TEŞKİLATI.....	117
II.	SİCİL İŞLEMLERİ.....	118
	A- Tescil	118
	1. Genel Olarak.....	118
	2. Tescil Talebi, Şekli ve Süresi.....	121
	B- Sicildeki Değişiklikler ve Terkin (Tadil - Terkin)	121
	C- Tevdi Yükümlülüğü.....	122
III.	TİCARET SİCİLİ MEMURUNUN İNCELEME GÖREVİ	122
	A- İnceleme Noktaları	122
	B- Tescile Davet	122
	C- Tescil Talebinin Reddi Kararına İtiraz.....	123
	D- Geçici Kayıt.....	123
IV.	İLAN ve ALENİYET	124
V.	TESCİL ve İLANIN ETKİSİ.....	124
	A- Kurucu/Bildirici Etki	124
	B- Müspet/Menfi Etki.....	127
VI.	TİCARET SİCİLİNE GÜVEN İLKESİ.....	129
VII.	SİCİL KAYITLARININ TUTULMASINDAN DOĞAN SORUMLULUK ...	130

ALTINCI BÖLÜM TİCARET UNVANI VE İŞLETME ADI

§ 11 – TİCARET UNVANI.....	131
I. GENEL OLARAK	131
II. OLUŞTURULMASI.....	132
A– “Çekirdek”, Anlamı ve Oluşturulması	132
1.	
Gerçek Kişi Tacirler ve Adi Şirket	132
2. Tüzel Kişi Tacirler	132
3. Tacir Sayılan Diğer Tüzel Kişiler ve Donatma İştiraki.....	135
B– “Ek”, Anlamı ve Kullanılması.....	135
III. TİCARET UNVANI ile İLGİLİ ÖZEL DURUMLAR (DEĞİŞİKLİKLER).....	137
A– Ticaret Unvanının Devamlılığı	137
B– Şubelerin Unvanı	137
C– Ticaret Unvanının Devri	138
D– Ticaret Unvanının Korunması	138
§ 12 – İŞLETME ADI	139

YEDİNCİ BÖLÜM MARKA

§ 13 – MARKA	141
I. GENEL OLARAK MARKA ve TÜRLERİ	141
II. MARKANIN TESCİLİ.....	142
A– Marka Olarak Tescil Edilebilecek İşaretler	142
B– Tescil İçin Mutlak Ret Nedenleri	143
C– Tescil İçin Nispi Ret Nedenleri	146
III. MARKANIN TESCİLİ ile İLGİLİ USULİ İŞLEMLER.....	149
IV. MARKANIN TESCİLİ ve SONUÇLARI.....	150
A– Genel Olarak.....	150
B– Tescilin Marka Sahibine Tanıdığı Hak ve Yükümlülükler	150
V. MARKANIN HUKUKİ İŞLEMLERE KONU OLMASI.....	152
A– Genel Olarak.....	152
B– Devir.....	152
C– Markanın Teminat Olarak Gösterilmesi	153
D– Haciz	153
E– Lisans	153
VI. MARKANIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ/İPTALİ ve MARKA HAKKININ SONA ERMESİ	154
A– Hükümsüzlük/İptal Nedenleri.....	154
1. Mutlak ve Nispi Ret Nedenleri.....	154

B- Sona Ermesi	156
VII. MARKA HAKKINA TECAVÜZ ve HAKKIN KORUNMASI.....	157
A- Tecavüz Sayılan Fiiller.....	157
B- Açılacak Davalar	157
C- Yetkili - Görevli Mahkeme	158
D- Zamanaşımı	158

SEKİZİNCİ BÖLÜM HAKSIZ REKABET

§ 14- HAKSIZ REKABET.....	159
I. KAVRAM	159
II. KOŞULLAR	161
III. HAKSIZ REKABET HUKUKUNUN AMAÇLARI ve KORUDUĞU DEĞERLER.....	162
IV. HAKSIZ REKABET HALLERİ	162
V. HAKSIZ REKABET SONUCU AÇILABİLECEK DAVALAR ve DAVA AÇMAYA YETKİLİ OLANLAR.....	171
A- Davalar	171
1. Hukuk Davaları	171
2. Ceza Davaları	172
B- Dava Açmaya Yetkili Olanlar ve Davalılar	173
1. Davacılar	173
2. Davalı/lar	174
C- İhtiyati Tedbirler, Hüküm İlanı ve Zamanaşımı.....	175
1. Tedbir ve Gümrükte El Koyma	175
2. Hükümün İlanı ve Üçüncü Kişiler Hakkında İcrası	175
3. Zamanaşımı	176

DOKUZUNCU BÖLÜM TİCARİ DEFTERLER

§ 15- TİCARİ DEFTERLER	177
I. GENEL OLARAK ve KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE ve DENETİM STANDARTLARI KURUMU'NUN YETKİLERİ	177
A- Genel Olarak	177
B- Kamu Gözetimi, Muhasebe Denetim Standartları Kurumu'nun Yetkileri	178
II. TUTULACAK DEFTERLER.....	179
III. TİCARİ DEFTER TUTMA İLE İLGİLİ YÜKÜMLÜLÜK ve SORUMLULUKLAR.....	180
A- Defterlerin Tutulması	180
1. Genel Olarak	180

2. Envanter Çıkarma Yükümü.....	180
3. Açılış Bilânçosu ve Yılsonu Finansal Tabloları ve Bunların İçeriği.....	181
B- Saklama Yükümlülüğü ve Zayı Belgesi Alma	182
C- Onaylatma	183
1. Genel Olarak	183
2. Fiziki Olarak Tutulan Defterlerde	183
3. Elektronik Ortamda Tutulan Defterler	183
D- Ticarî Defterlerin Uyuşmazlıklarda İbrazı ve Suretlerinin Alınması	184
1. İbraz	184
2. Suret Alınması	184
3. Defterlerin Tamamının İncelenmesi	184
IV. TİCARİ DEFTERLERİN İSPAT GÜCÜ	184
A- Genel Olarak ve Lehe Delil Olması	184
B- Karşı Tarafın Defterlerine Dayanma	186

ONUNCU BÖLÜM CARİ HESAP

§ 16- CARİ HESAP	189
I. GENEL OLARAK	189
II. TANIM ve ÖZELLİK ARZ EDEN NOKTALAR	191
III. CARİ HESABA GEÇİRİLEBİLECEK ve GEÇİRİLEMİYECEK ALACAKLAR.....	191
A- Cari Hesaba Geçirilecek Alacaklar	191
B- Cari Hesaba Geçirilemeyecek Alacaklar	192
IV. CARİ HESABIN İŞLEYİŞİ ve HÜKÜMLERİ.....	192
A- Genel Olarak.....	192
B- Süreler.....	193
C- Bakiyenin Tespit ve Kabulü.....	193
D- Faiz.....	194
V. CARİ HESABIN SONA ERMESİ.....	195
A- Genel Nedenler.....	195
B- Özel Nedenler.....	195
1. Ölüm - Kısıtlanma.....	195
2. Bakiye Artığının Haczi.....	195
VI. ZAMANAŞIMI	196

ONBİRİNCİ BÖLÜM
TACİR (VE ESNAF) YARDIMCILARI

§ 17- TACİR (VE ESNAF) YARDIMCILARI.....	197
I. GENEL OLARAK	197
II. TACİR YARDIMCILARI ile TEMSİL/VEKÂLET HUKUKUNUN İLİŞKİLERİ.....	199
III. BAĞIMLI YARDIMCILAR.....	205
A- Ticarî Temsilci.....	205
1. Kavram, Tanım, Unsurlar.....	205
2. Atanması	205
3. Temsil Yetkisi, Kapsamı, Sınırlandırılması.....	207
4. Sona Erme	211
B- Ticarî Vekil.....	212
1. Kavram, Tanım ve Türleri	212
2. Temsil Yetkisi.....	214
C- Pazarlamacı	215
1. Kavram ve Tanım	215
2. Atama, Tarafların Yükümlülükleri.....	215
3. Sona Erme	216
IV. BAĞIMSIZ YARDIMCILAR	217
A- Simsar (Tellâl)	217
1. Genel Olarak, Kavram ve Türleri	217
2. Unsurlar, Simsarin Hak ve Yükümlülükleri	218
B- Acente.....	223
1. Kavram, Tanım ve Unsurlar	223
2. Türleri: Aracı Acente - Sözleşme Yapan Acente	225
3. Temsil Yetkisi, Kapsamı ve Yetkinin Değişik Görünümleri	226
4. Tarafların Yükümlülükleri ve Hakları	231
5. Sona Erme	238
6. Acentelikte Rekabet Yasağı Anlaşması	242
7. Zamanaşımı	244
8. Acentelik Hakkındaki Hükümlerin Uygulanacağı Diğer Kişiler	244
C- Komisyoncu	246
1. Genel Olarak	246
2. Taşıma İşleri Komisyonculuğu.....	248

EK
YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NDA TİCARİ
İŞLETME HUKUKU İLE İLGİLİ BELLİ BAŞLI
DEĞİŞİKLİKLER (ÖZET-26.6.2012 TARİH VE 6335
SAYILI KANUN'LA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER DÂHİL)

1. Ticarî İşletme Hukuku- Genel Düzenlemeler	253
2. Tacir ve Tacir Olmaya Bağlanan Sonuçlar	254
3. Ticarî Yargı	254
4. Ticaret Sicili.....	255
5. Ticaret Unvanı-İşletme Adı-Marka	255
6. Haksız Rekabet	256
7. Ticarî defterler	256
8. Cari Hesap.....	258
9. Tacir Yardımcıları	258
KAYNAKÇA.....	261

